

Regeringskansliet

Justitiedepartementet

ju.remissvar@regeringskansliet .se

Yttrande över departementspromemorian Polis- ens användning av AI för ansiktsigenkänning i realtid (Ds 2025:7)

(Ju2025/00676)

Hovrätten över Skåne och Blekinge har gått igenom promemorian och har i huvudsak ingenting att erinra mot de förslag som lämnas. Hovrätten vill dock lämna följande synpunkter.

Eftersom användning av AI-system för ansiktsigenkänning i realtid för brottsbekämpande ändamål endast får användas i de snävt definierade situationer som anges i artikel 5.1 h i AI-förordningen (jfr punkten 33 i preambeln), är det av största vikt att den svenska regleringen inte går utöver vad som föreskrivs i artikeln.

Enligt hovrätten öppnar ordalydelsen i 3 § andra punkten i förslaget till lag om användning av AI-system för ansiktsigenkänning i realtid för brottsbekämpande ändamål, för ett mer vidsträckt tillämpningsområde än det som föreskrivs i artikel 5.1 h punkt (ii) i AI-förordningen.

Det kan till en början ifrågasättas om begreppet *påtaglig risk* i författningsförslaget fullt ut motsvarar AI-förordningens krav på *specifikt, betydande och överhängande hot*.

Kravet på att hotet ska vara överhängande (*"imminent"*) i AI-förordningens mening innebär enligt kommissionens riktlinjer till förordningen (Commission Guidelines on prohibited artificial intelligence practices established by Regulation [EU] 2024/1689 [AI Act]) att hotet "can occur at any moment and

requires "immediate action to be taken" (342). När begreppet påtaglig risk används i andra svenska författningar förefaller det inte innefatta ett krav på att risken ska vara överhängande i den mening som avses i AI-förordningen. I förarbetena till 1 § lagen (2024:1180) om anonyma vittnen framgår exempelvis att rekvisitet påtaglig risk tidsmässigt inte behöver "innebära att brottsligheten förväntas de närmsta dagarna eller veckorna utan det kan röra sig om en längre period" (prop. 2024/25:20 s. 71). Det bör därför övervägas om begreppet överhängande, som i stor utsträckning förekommer i andra svenska författningar, ska användas i den svenska författningstexten för att närmare motsvara AI-förordningens krav.

Ett annat av kraven för att undantaget i punkt (ii) i artikel 5.1 h ska vara tillämpligt är att AI-systemet för ansiktigenkänning i realtid används för att förhindra ett hot mot fysiska personers liv eller fysiska säkerhet som är *betydande* ("*substantial threat*"). Av kommissionens riktlinjer till förordningen framgår att "[a] substantial threat to physical safety relates to serious bodily injuries" (342). En förutsättning för användning av AI-system för ansiktigenkänning i realtid för det syfte som avses i den aktuella punkten är alltså att det finns risk för brottslighet mot person som kan ge upphov till allvarlig kroppsskada. Ordalydelsen i författningsförslaget ger däremot intryck av att omfatta även mindre allvarliga brott mot människors liv eller säkerhet. Detta framstår inte som förenligt med det krav som föreskrivs i AI-förordningen. Visserligen framgår i övervägandena och författningskommentaren i promemorian att bestämmelsen bl.a. är avsedd för allvarliga brott såsom terroristbrott, mord eller allmänfarlig ödeläggelse. Detta avspeglas dock inte i författningsförslaget. Det kan övervägas om det i stället bör införas en hänvisning till en brottskatalog såsom i exempelvis 1 § lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott. Fördelen med en sådan lösning är att regleringen blir mer tydlig och förutsebar samt lättare att tillämpa.

Hovrätten noterar vidare att 3 § andra punkten inte, såsom AI-förordningen, gör skillnad på å ena sidan hot mot fysiska personers liv eller fysiska säkerhet och å andra sidan hot om terroristattacker. AI-förordningen (artikel 5.1 h punkt [ii]) ställer upp ett lägre krav för användning av nu aktuella AI-system för att förhindra ett hot om en terroristattacker ("*verkligt och aktuellt eller verkligt och förutsebart hot*") än vad som gäller i fråga om hot mot fysiska personers liv eller fysiska säkerhet ("*specifikt, betydande och överhängande hot*"). Det framstår därmed som om förslaget inte fullt ut nyttjar möjligheten för användning av nu aktuella AI-system i syfte att förhindra terroristattacker. Det saknas överväganden kring detta i promemorian.

Det bör även framhållas att användning av nu aktuella AI-system enligt artikel 5.1 h punkt (ii) AI-förordningen, till skillnad från punkterna (i) och (iii), inte förutsätter ett syfte att lokalisera eller identifiera en viss person. Punkt (ii) tar i stället sikte på användning av AI-systemet i syfte att *förhindra* dels vissa hot mot fysiska personers liv eller säkerhet, dels vissa hot om en terroristattack. Den föreslagna lydelsen i 3 § andra punkten i lagförslaget tar dock enbart sikte på risk för att en viss person kommer att begå brott. Detta skulle kunna uppfattas som att vissa situationer som omfattas av AI-förordningens tillämpningsområde riskerar att falla utanför den svenska regleringens tillämpningsområde. Som exempel kan nämnas att AI-förordningen tillåter användningen av nu aktuella AI-system för att ”detect and follow ’terrorists on the move’, i.e. several persons linked to the same threat, if there are concrete indications that those persons plan to commit a terrorist attack, but it is not clear where” (kommissionens riktlinjer till förordningen [348]).

Detta yttrande har beslutats av hovrättsråden Anette Ohlsson och Fredrik Landgren samt tf. hovrättsassessorn Gustav Nalin Nilsson, referent.

Anette Ohlsson

Gustav Nalin Nilsson